

VERBS D'ACTITUD*

ANNA FERNÁNDEZ

a_fernandez@minerva.uab.es

Universitat Autònoma de Barcelona

GLÒRIA VÁZQUEZ

gvazquez@dal.udl.es

Universitat de Lleida

Resum. En aquest article es defineix la classe dels verbs d'actitud, tant intensionalment, a partir de criteris sintàctics i semàntics, com extensionalment. Quant a la sintaxi, s'observa que els verbs que pertanyen a aquest grup presenten almenys una estructura distintiva compartida; pel que fa a la semàntica, a més d'identificar-hi els mateixos components de significat, s'ha observat que presenten també el mateix tipus general d'estructura esdevenimental. La hipòtesi de treball és la de Levin [6] –els verbs que tenen el mateix significat comparteixen el mateix comportament sintàctic–, encara que amb alguns matisos. El punt de partida és també la classificació d'aquesta autora, sobre la qual es proposa una reagrupació en funció dels criteris esmentats.

Paraules clau: Verbs d'actitud, components de significat, alternances de diàtesis, estructura de l'esdeveniment.

Abstract. Verbs of Attitude. In this article we propose a new semantic class that we have named: the attitude predicates. We define this class both intensionally, using syntactic as well as semantic criteria, and extensionally. Regarding syntax, it is noticed that the verbs that belong to this group share at least one distinctive structure. As far as the semantic analysis of the predicates is concerned, we define a set of common meaning components to all of them as well as presenting the same type of event structure. The hypothesis upon which this work is based is that of Levin [6] –verbs that have the same meaning also present an identical syntactic behavior–, even though there are several differences between our approach and hers. The starting point is also the classification this author provides, a regrouping of which is proposed according to the criteria already mentioned.

*Aquest treball ha estat realitzat gràcies a la beca predoctoral del Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya (ref. FI 96/6.008 PG) i a l'ajut del projecte Lèxic verbal bàsic anglès/català (26.04.96) de la Universitat de Lleida.

Key words: Attitude verbs, meaning components, diathesis alternations, event structure.

1 Introducció

Aquesta classe semàntica de verbs sorgeix de la unió d'alguns dels verbs de diversos grups definits per Levin [6]: els *verbs with predicative complements* (29), els *psych-verbs* (31), els *verbs of desire* (32), els *judgement verbs* (33) i els *verbs of communication* (37).

Tal com ja s'ha observat en altres treballs del projecte Piràpides¹ (Fernández *et al.* [2]), la distribució en classes que proposa aquesta autora ha estat realitzada, en alguns casos, en funció de criteris nociònals de camps semàntics i, altres vegades, a partir de trets sintàctics. De les cinc classes citades, la primera (29) respon clarament a l'aplicació d'un criteri formal, mentre que les altres són el producte d'una associació semàntica basada en la intuïció.

El nostre objectiu és, prenent com a punt de partida l'obra de Levin [6] i aplicant la seva hipòtesi (els verbs que comparteixen els mateixos components de significat presenten el mateix comportament sintàctic), arribar a reorganitzar els verbs del català i el castellà amb criteris objectius. En aquesta línia s'han proposat la classe dels verbs de canvi (Vázquez *et al.* 98 [11]) i la dels verbs de trajectòria (Castellón *et al.* 98 [1]) i, en aquest treball, volem contribuir en aquesta tasca amb la descripció de la classe d'uns verbs que tenen en comú l'expressió d'una actitud mental en relació amb algú o alguna cosa. En aquest sentit, hem definit per a aquests verbs, i seguint els criteris preestablerts, els tres aspectes que considerem fonamentals per a la classificació verbal: els components de significat, les diàtesis i l'estructura esdevenimental.

Com que el nostre punt de partida és la proposta de Levin [6], en l'apartat següent presentem els verbs que hem seleccionat de cadascuna de les classes que hem esmentat i una breu exposició de les característiques semàntiques que comparteixen. Seguidament (apartat 3), passarem a especificar els components de significat que comparteixen tots aquests verbs i proposarem una subclassificació. Cal dir que aquesta subespecificació forma part de la descripció de la classe, però, com se centra en aspectes més concrets del significat,

¹En aquest projecte participen la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat de Lleida. L'objectiu principal és la construcció d'un model formal per a la representació de la informació sintacticosemàntica dels predicats verbals del català i el castellà per a l'elaboració d'un lexicó computacional complet.

no és transcendent en la nostra proposta, on el que més interessa és observar les propietats generals del grup. Continuant en aquesta línia, en l'apartat 4 es presenten les característiques sintàctiques comunes als membres de la classe proposada i, per últim (apartat 5), l'estructura dels esdeveniments que representen. A l'apèndix, s'inclou una llista dels verbs membres de la classe.²

2 Les classes de Levin

En aquest apartat presentem una relació dels verbs que configuren la classe dels verbs d'actitud. Per motius metodològics, mantenim de moment la proposta de classificació de Levin [6] i, per tant, especifiquem els números i els noms dels grups en què aquesta autora inclou els verbs que tractem. De les classes que esmentem, només se citen aquells verbs que comparteixen les característiques del grup proposat en aquest treball,³ és a dir, els que expressen una actitud d'una persona en relació amb algú o alguna cosa. En cadascun dels grups, a més, s'especifiquen aspectes més concrets del significat, és a dir, el tipus d'actitud que s'expressa amb aquesta classe de verb.

- 29. *Verbs with predicative complements*: en català, i també en castellà, a diferència de l'anglès, alguns d'aquests verbs no sempre admeten un complement predicatiu. Els verbs que sí que l'admeten (la majoria) són de tipus molt general, ja que la informació semàntica respecte a l'actitud és expressada mitjançant el predicatiu (*considerar* + adjectiu). Aquest component de significat també pot especificar-se a través d'una oració subordinada introduïda per *que* (*creure* + oració subordinada completiva) (vg. apartat 3). La resta, és a dir, els que són semànticament més complexos, incorporen aquest component en la peça lèxica (*magnificar*), com la majoria dels verbs d'aquesta classe.
- 31 *Psych-verbs*: són predicats en què s'expressa un sentiment que posseïx un individu en relació amb algú o alguna cosa (*admirar*, *avorrir*).
- 32. *Verbs of desire*: els verbs d'aquest grup s'assemblen molt als de l'apartat anterior (*desitjar*, *enyorar*), però expressen desig.

²Els verbs inclosos en aquesta llista han estat traduïts directament de l'anglès (Levin [6]) un cop seleccionats com a membres de la classe objecte d'estudi.

³Els altres pertanyerien a altres classes. Per exemple, els verbs de la classe 31 no inclosos aquí han estat atribuïts a la classe de canvi i la resta dels verbs de comunicació a la de trajectòria.

- 33. *Judgement verbs*: són predicats amb què un individu expressa la seva opinió o el seu judici de valor respecte a algú o alguna propietat d'aquesta persona (*aclamar*, *alliçonar*).
- 37. *Verbs of communication*: són el mateix tipus de verbs que els detallats al primer grup amb la característica afegida que, en aquests casos, hi ha sempre un acte de comunicació, amb el qual l'emissor expressa la seva opinió o el seu judici de valor (*sermonejar*).

3 Components de significat

Per components de significat considerem aquelles unitats bàsiques de significat que defineixen, entre altres aspectes, la semàntica dels predicats. En aquesta secció determinarem i definirem els components de significat que caracteritzen la classe que estem estudiant i que són comuns a tots els seus membres: l'iniciador, l'entitat i l'actitud que manifesta l'iniciador en relació amb l'entitat sobre la qual es predica.

L'iniciador és l'origen del sentiment o l'actitud i es correspon amb l'argument que apareix habitualment en la posició d'argument 1 en les frases transitives. En aquesta classe, i per raons evidents, l'iniciador té sempre el caràcter [+humà] i, per això, aquest component ha estat associat amb el paper temàtic d'experimentador en les teories que treballen amb aquest tipus d'etiquetes semàntiques.⁴ Des d'aquesta perspectiva es distingeix entre agent i experimentador pel fet que aquest últim realitza l'acció internament.

L'entitat es defineix com la persona o la cosa sobre la qual es realitza el judici de valor o que desperta el sentiment en l'iniciador. En l'estudi d'alguna d'aquestes classes semàntiques i dins el marc de la teoria temàtica, s'ha considerat aquest component com el *target of emotion* –que seria equivalent al pacient o el tema– i, en altres casos, la causa o la font, ja que és el que produeix el sentiment (Pesetsky [8], Rigau [10]).

Des del punt de vista sintàctic, pot realitzar-se com un element únic [+/-animat] (1a, 1b) o, en el cas que sigui [-animat], pot anar acompanyat d'un SP

⁴La diferència entre els papers temàtics i els components de significat és que els segons se situen en un nivell més abstracte. Així, d'una banda, no depenen de la presència sintàctica de l'element que representa aquella porció de significat i, de l'altra, les etiquetes que se'ls adjudiquen no són tampoc tan específiques (llevat que siguin clau en la definició de la classe). Aquesta generalització és conseqüència de dos fets: la dificultat que planteja l'enumeració d'un conjunt d'etiquetes que serveixi per expressar totes les relacions i la manca d'utilitat de tal especificació (vg. Parsons [7] i Hale i Keiser [5]).

(1c) o un possessiu (1d) que indica la persona a què s'atribueix (el posseïdor):⁵

(1)

- a. La mare enyora el fill
- b. La mare enyora les carícies
- c. La mare enyora les carícies del seu fill
- d. La mare enyora les seves carícies

Per últim, el component actitud sol aparèixer lexicalitzat, com hem vist, en el lexema verbal, llevat dels verbs amb complement predicatiu, on l'actitud es realitza en un constituent independent. Una de les propostes d'anàlisi més esteses és la de considerar aquest constituent com un dels membres que conformen una oració reduïda, tenint en compte la relació que hi ha entre aquesta estructura i la de l'oració subordinada completiva corresponent:

(2)

- a. Considero [[la Maria] [intel·ligent]]
- b. Considero [que la Maria és intel·ligent]

En el nostre treball, l'objectiu del qual s'allunya de propostes d'aquest tipus, considerem que la informació que expressa el predicatiu (*intel·ligent*) o el sintagma verbal de l'oració subordinada (*és intel·ligent*) aporta al lema *considerar* el significat clau per completar semànticament el verb en qüestió i, per tant, per adjudicar-lo a una classe determinada.

Tot i que tots els components de la classe d'actitud comparteixen aquests components de significat, en analitzar aquesta classe ens hem fixat en certes característiques semàntiques que ens permeten subclassificar el conjunt de peces lèxiques estudiades. Vegem-ho en l'apartat següent.

3.1 SIGNIFICATS PARTICULARS DELS DIFERENTS GRUPS

Els verbs de la classe que estem analitzant comparteixen el tret que expressen una actitud, positiva o negativa, cap a algú o alguna cosa. Tanmateix, podem subdividir aquesta classe en dos grans subgrups en funció de si s'associa o no algun tipus d'acció al procés mental que implica la concepció d'un sentiment, d'un judici de valor o una opinió.

Entre els verbs que sols expressen un procés mental, s'inclouen bàsicament

⁵Aquest tipus de construcció s'estudiarà amb més detall en la secció 3.

els verbs psicològics i els de desig, juntament amb alguns dels del grup 29 (*verbs with predicative complements*).

D'altra banda, pel que fa als verbs que denoten una altra acció juntament amb el procés mental, n'hi ha que presenten l'iniciador verbalitzant el seu sentiment, la seva opinió o judici de valor i, per tant, en aquests casos, es realitza un acte comunicatiu. Són verbs com *criticar* o *elogiar*.⁶ També és possible que el procés mental vagi acompanyat d'un acte no comunicatiu: quan *menyspreem* algú podem només pensar-ho, o bé dir-ho o demostrar-ho amb fets. Aquest últim cas seria un exemple d'un verb d'actitud amb una acció no necessàriament comunicativa associada.

4 Comportament sintàctic

En aquest apartat tractarem els verbs objecte d'estudi en funció del comportament que presenten respecte de les alternances de diàtesis. Seguint la proposta de Levin [6], els verbs que pertanyen a una classe semàntica, en aquest cas, la d'actitud, presenten un comportament sintàctic compartit. Encara que es poden observar diferències específiques per subgrups de verbs i, fins i tot, per a alguns verbs en particular (Fillmore [3]), en aquest treball ens fixarem en els trets sintàctics comuns. En aquest sentit, hem observat que la diàtesi que admeten tots aquests verbs és la denominada per Levin [6] *Possessor-Attribute Factoring*. En català, i també en castellà, aquesta diàtesi presenta algunes variacions depenent del tipus de verb.

La forma canònica d'aquesta alternança és la següent:

(3)

- a. Van criticar la falta de puntualitat d'en Pere / la seva falta de puntualitat
- b. Van criticar en Pere per la seva falta de puntualitat

Com veiem, es tracta de dues oracions transitives: en la primera hi ha un sol complement, que és una qualitat d'una entitat animada o una acció que la caracteritza, mentre que en la segona hi ha un objecte directe animat i un complement preposicional introduït per la preposició *per* que expressa la propietat o l'acció de l'entitat esmentada.⁷

⁶Fillmore [3], en estudiar els *verbs of judgement*, diferencia també entre els que impliquen un acte de 'pensar' i els que impliquen un acte de 'dir'.

⁷La propietat, en realitat, és una acció que es converteix en un tret característic de l'entitat per la iterativitat.

Aquesta llibertat en la tria d'un SN [+/-animat] vindrà determinada per les característiques intrínseques del verb en qüestió, és a dir, per les restriccions de selecció que tingui associades. Així, per exemple, com es pot veure a (4), si un verb sols admet objectes del tipus [+animat], no participarà en les estructures com les de (3a):

(4)

- a. *El professor escridassa el mal comportament de l'alumne / el seu mal comportament
- b. El professor escridassa l'alumne (pel seu comportament)

De la mateixa manera, si un verb sols admet objectes directes [-animats], al contrari que el cas anterior, sols admetrà les estructures de (3a):

(5)

- a. Agraeixo la bona voluntat de la Marta / la seva bona voluntat
- b. *Agraeixo la Marta per la seva bona voluntat

Fins aquí podem dir, doncs, que els verbs que pertanyen a la classe que estem analitzant admeten, com a mínim, una de les variants de les alternances *Possessor-Attribute Factoring*.⁸ Seguidament, presentem la casuística no prototípica d'aquesta diàtesi principal.

4.1 ABSÈNCIA DE LEXICALITZACIÓ

Dins la classe dels verbs d'actitud, n'hi ha uns quants que són incomplets des del punt de vista semàntic i que, en conseqüència, requereixen d'un element que completi el significat. Un dels complements que més s'utilitza amb aquesta funció és el de tipus predicatiu, que sol correspondre's amb un adjectiu:

(6) La trobo una mica inexperta⁹

⁸Aquest fet, com ja hem vist, es pot explicar des del punt de vista lèxic i, a més, ja ha estat observat en la descripció d'altres classes verbals en el marc del projecte Piràpides, com la classe dels verbs de trajectoria, amb la qual cosa no s'ha d'entendre com un aspecte que resta coherència a la classe. En aquesta mateixa línia s'han d'interpretar altres alteracions que hem localitzat en determinats verbs i que presentem a continuació.

⁹En alguns casos, com ara aquesta frase, si volguéssim expressar l'SP seria possible però quedaria una mica forçat: *La trobo una mica inexperta pel seu comportament*. A més, aquest verb admet una altra variant amb una frase completiva que veurem més endavant.

Altres verbs d'aquest tipus són: *considerar, donar per, tenir per, reputar de, qualificar de, descriure com (a), retratar com (a), caracteritzar com (a), definir com (a), tractar de, pintar de, veure com (a), imaginar, reconèixer com (a), admetre com (a), creure, titllar de*.¹⁰

4.2 ALTRES FUNCIONS DE L'ENTITAT

En aquest apartat, parlarem d'aquells verbs que s'allunyen de l'esquema canònic de la diàtesi característica de la classe pel fet que presenten l'entitat en una posició diferent de la d'objecte directe. Hi ha tres possibilitats: la d'objecte indirecte, la d'objecte preposicional i la de subjecte. En general, cal restar importància al fet que sigui present aquesta variabilitat de funcions en el component que es correspon amb l'entitat i cal associar aquest fenomen amb aspectes relacionats possiblement amb la lingüística diacrònica. L'anàlisi contrastiva, tal com demostrarem, dona suport a aquesta argumentació.

Els verbs que presenten l'entitat desenvolupant la funció d'objecte indirecte són a la vegada exemples de descomposició del significat verbal (vg. apartat 4.1). En aquest cas, van acompanyats d'un SN per a l'expressió d'una actitud. Així doncs, l'alteració de l'estructura és doble: d'una banda, com en el cas del predicatiu, calen dos elements per a l'expressió de l'actitud; de l'altra, com la posició d'objecte directe és ocupada per un d'aquests elements, l'SN, l'entitat sobre la qual es predica, que normalment ocupa la posició d'objecte directe, es veu desplaçada a la d'objecte indirecte. Vegem-ne un exemple:

(7) Donen suport al regidor per la seva tolerància

Les construccions d'aquest tipus es realitzen bàsicament amb el verb *donar* (*donar les gràcies, donar l'enhorabona*) i també amb el verb *retre* (*retre culte, retre homenatge*). Fixem-nos que en castellà, per exemple, el contingut de la perífrasi de (7) s'expressa amb un sol verb (lexicalització) (*apoyar*) i, per tant, en aquesta llengua aquest verb participa en la diàtesi canònica.

Pel que fa a les entitats que ocupen la posició d'objecte preposicional, evidentment, cal parlar de verbs amb règim preposicional:

(8) Els nens van riure de la companya pel seu vestit

¹⁰Com veiem, molts d'aquests verbs introdueixen l'adjectiu amb una preposició.

Altres verbs del mateix tipus són: *mofar-se de*, *sospirar per*, *estar de*, *arremetre contra*, *queixar-se de*, *tenir ganes/set de*, *desconfiar de*, *sentir llàstima per*. Val la pena assenyalar que aquests verbs en anglès participen en la diàtesi que caracteritza els que són típicament transitius, la passiva (*His excuse that he did not realise what he was being given was laughed at*). Fixem-nos que aquesta és una altra construcció possible per als verbs catalans que admeten l'estructura canònica de la diàtesi esmentada, és a dir, que presenten l'entitat de la qual es predica en posició de complement directe.¹¹

Per últim, quant als verbs que presenten l'entitat en la posició de subjecte,¹² és evident que hi haurà una altra alteració respecte de la forma canònica de la diàtesi que estem estudiant: l'iniciador passa a ocupar el lloc d'objecte directe o indirecte. Vegem un exemple d'aquest últim cas:

(9) Li agrada aquesta camisa pel seu tacte

Els verbs *encantar*, *emocionar* i *tornar boig*, per la seva banda, presenten l'iniciador en posició d'objecte directe.¹³ De nou l'anglès ens forneix un exemple que dona suport al caràcter pseudoarbitrari d'aquesta casuística:¹⁴ en aquesta llengua l'estructura que presenta el verb *like* és la canònica (*He likes this shirt*).

4.3 L'ORACIÓ SUBORDINADA COMPLETIVA

Entre els verbs que presenten l'estructura més típica de l'alternança *Possessor Attribute Factoring*, n'hi ha un grup important que admet expressar l'entitat i l'acció (propietat) en una frase subordinada completiva en què el primer element ocupa la posició de subjecte i el segon, la d'objecte (10c):

¹¹Observem les construccions passives corresponents dels exemples de (3):

(i)

a. La falta de puntualitat d'en Pere / la seva falta de puntualitat va ser criticada
b. En Pere va ser criticat per la seva falta de puntualitat

¹²En aquests casos, s'ha adjudicat típicament l'etiqueta de font en els treballs basats en papers semàntics pel fet que la posició de subjecte té clarament connotacions causatives vinculades. Des del punt de vista del significat, però, com ja hem assenyalat, i tenint en compte els supòsits de què parteix el present treball, aquest tipus d'entitat és la mateixa que la de la resta de casos: és l'entitat sobre la qual un ésser humà expressa una opinió, una actitud o un sentiment.

¹³Com sabem, en la llengua real, no normativa, els verbs *encantar* i *emocionar* solen comportar-se com *agradar*, és a dir, van acompanyats d'un objecte indirecte.

¹⁴Ja hem dit que és possible que la variabilitat que estem exemplificant tingui una explicació en la història de les diferents llengües.

(10)

- a. Van censurar el polític pel seu discurs
- b. Van censurar el discurs del polític / el seu discurs
- c. Van censurar que el polític pronunciés aquell discurs

A vegades, el mateix SN que expressa l'acció en el tipus d'estructura de (10a) i (10b) es converteix en verb:¹⁵

(11)

- a. Van censurar el polític pel seu comportament
- b. Van censurar el comportament del polític / el seu comportament
- c. Van censurar que el polític es comportés d'aquella manera

També hi ha verbs que presenten aquesta estructura en combinació amb alguna de les variants que hem descrit en els apartats anteriors, com hem vist a (2), on presentàvem un exemple de descomposició lèxica. Per últim, hi ha verbs que, pel seu significat pertanyen a la classe que estem estudiant, però que no admeten ni la forma canònica ni cap de les variants que hem descrit en els apartats anteriors, però que sí que admeten la variant amb l'oració subordinada:

(12)

- a. *Alguns crítics estimen genial l'obra
- b. Alguns crítics estimen que és una obra genial

Així doncs, creiem que l'oració subordinada completiva és també rellevant en la descripció sintàctica de la classe que estem tractant i que s'ha de considerar com una variant de l'alternança típica per la relació que hem demostrat que hi ha entre ambdues.

¹⁵El fet que en aquesta variant l'element acció passi a expressar-se en forma de verb dóna suport als arguments que hem presentat per defensar aquesta etiqueta (vg. nota 7), fins i tot en casos en què l'entitat no és abstracta sinó física: *Jutja la gent per la roba*. Seguint la proposta de Pustejovsky [9], el rol tèlic inclòs en l'entrada lèxica de *roba*, que seria *portar*, ens permetria considerar aquest argument com un esdeveniment, tal com proposem.

4.4 RECAPITULACIÓ

Hem vist que, tot i que la diàtesi característica dels verbs que són objecte d'estudi en aquest treball és l'alternança *Possessor Attribute Factoring*, alguns verbs presenten certa variabilitat respecte de la forma canònica d'aquesta alternança. Les estructures en què poden participar aquests verbs s'especifiquen a continuació de forma esquemàtica, juntament amb un exemple.

En alguns casos, un verb admetrà més d'una estructura i, en d'altres, només n'admetrà una. El fet que un verb participi en algun d'aquests esquemes sintàctics és suficient per considerar-lo pertanyent a la classe dels verbs d'actitud, sempre que, a més a més, presenti les característiques pròpies de la classe pel que fa als components semàntics i l'estructura esdevenimental (vg. l'apartat 3 i 5, respectivament). Cal tenir en compte que el grup d'estructures 1-2, 3, 4 i 5 i el de 6 i 7 s'exclouen entre si. Per últim els números que acompanyen els elements de la frase indiquen els diferents components semàntics: 1, iniciador; 2, entitat; 3, acció (o propietat); 4, actitud.

1. SN1 V4 SN2 ((per SN3)):

Valoro els meus fills pels seus sentiments

2. SN1 V4 SN3 ((de SN2)) / SN1 V ((POS-2) N3)_{SN}:

Recompenso les bones accions dels meus subordinats / les seves bones accions

3. SN1 (V (prep) SA4) (SN2) ((per SN3)):

Han titllat de mentidera aquesta persona per les seves paraules

4. SN1 V SP2 ((per SN3)):

N'estan molt de la Carme per la seva malaltia

5. SN1 (V SN4) (a SN2) ((per SN3)):

Van donar l'enhorabona al conferenciant per la seva intervenció

6. SN1 V (que SN2 V SN4/SA4)_O:

El professor suposa que els seus alumnes són capaços de resoldre el problema

7. SN1 V (que SN2 V3)_O:

En Josep no tolera que la nena actuï així

5 Estructura esdevenimental

L'estructura esdevenimental dels verbs que estem analitzant és també homogènia: són esdeveniments pròpiament dits. Amb aquest terme ens referim a les accions que es realitzen en un lloc i un temps d'una manera determinades. En aquest sentit, tal com s'explica a Fernández *et al.* [2], aquests verbs s'oposen als estats.

El tipus d'esdeveniment que expressen els verbs que estem analitzant, tanmateix, pot ser simple o complex. Els verbs d'actitud que presenten una estructura esdevenimental complexa expressen dos processos. Des d'aquest punt de vista, doncs, s'oposen també a un altre grup de verbs, els de canvi, que representen un esdeveniment complex format d'un procés seguit d'un estat, on, per tant, l'entitat sobre la qual es predica resulta afectada (vg. Vázquez *et al.* [11]).

Alguns autors, com Fillmore [3], consideren que en el cas de verbs com *perdonar* o *demanar disculpes*, hi ha també una entitat afectada (*la Maria*, en totes dues frases):

(13)¹⁶

- a. La Maria va perdonar en Joan per haver escrit aquella carta
- b. En Joan ha demanat disculpes a la Maria per haver escrit aquella carta

La nostra opinió, però, és que sols es pot parlar d'afectació quan hi ha canvi d'estat (*Els preus han augmentat*, *La Maria s'avorreix*). Fixem-nos que a (13) no podem saber si hi ha hagut tal afectació. Això mateix passa amb altres verbs de la classe: el fet que algú *estimi* una altra persona, no vol dir que aquesta sigui afectada pel procés d'estimar. Justament una de les característiques comunes als verbs d'aquesta classe és l'ambigüïtat en relació amb aquest aspecte.

Cal assenyalar que la divisió interna que hem observat en l'estructura esdevenimental dels verbs d'actitud (esdeveniments simples i complexos) es correspon exactament amb la subclassificació semàntica que hem presentat en l'apartat 2.1, on diferenciàvem entre els verbs que expressen un procés mental (bàsicament els verbs psicològics i els de desig, juntament amb alguns dels del grup 29 (*verbs with predicative complements*) i els que denoten una altra acció juntament amb el procés mental.

Quant als primers (*mensypprear*, *considerar*, *creure*), encara que expressen capacitats humanes, i en contra del que pensen altres autors (Gràcia [4]),

¹⁶Els exemples són traduccions dels de Fillmore [3].

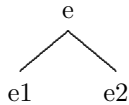
no els considerem estats, entenent per estat una representació semàntica que descriu les propietats d'una entitat: cal diferenciar entre el fet de tenir una capacitat (propietat) (estat) (14a) i el fet d'usar-la (14b); en aquest últim cas estem desenvolupant una acció de tipus mental (esdeveniment):

(14)

- a. La Maria sempre pensa en els altres
- b. La Maria pensa que la Joana és incompetent

Una prova que determina que les frases del tipus de (14b) no són estats és que admeten la passiva, sempre que presentin un SN i no un SP o una oració subordinada: *La Joana és considerada incompetent per la Maria*.

En relació amb els processos complexos d'aquesta classe, diferenciàvem, al seu torn, dos subgrups, tenint en compte si l'acció no mental era o no de tipus comunicatiu (*criticar* i *riure de*, respectivament) (vg. apartat 2.1). En ambdós casos, s'expressa un esdeveniment que comporta dos processos (subesdeveniments): tant *criticar* com *riure de* denoten, per una banda, una opinió o un sentiment respecte a una entitat (e1) i, per l'altra, una acció afegida (e2), que es correspon amb l'acte comunicatiu i una acció física determinada (l'acte de riure) respectivament.¹⁷ Seguint la proposta de Pustejovsky [9], podríem exemplificar-ho de la manera següent:

Com que en aquests verbs els dos subesdeveniments sempre es duen a terme simultàniament, no n'hi ha cap que sobresurti com a nucli; es troben en el mateix nivell.

6 Conclusió

En aquest article proposem la classe semàntica dels verbs d'actitud, justificada a partir de criteris sintàctics i semàntics. Tot i que Levin [6], que és

¹⁷Pot ser també que algú es rigui d'algú altre sense que es produeixi l'acte d'hilaritat esmentat; en aquests casos, però, sol haver-hi llavors un acte comunicatiu, és a dir, l'iniciador emet una frase de burla respecte de l'altra persona i, per tant, seguim parlant d'esdeveniment complex.

el nostre punt de partida, defensa la seva classificació aparentment des del mateix punt de vista, aquesta autora no segueix les directrius que ella mateixa es marca: pel que fa a la sintaxi, moltes classes que proposa no són definides globalment, sinó que hi són traçades subclassificacions que incorporen uns quants verbs (de vegades, un de sol); quant a la semàntica, quan es fan definicions generals sobre la classe, mai no es proposen els components de significat que són comuns als membres del grup, encara que la mateixa autora ja ens avança que és una tasca pendent però essencial.

El resultat obtingut de la classificació que proposa Levin [6] s'assembla en molts casos a la dels camps semàntics (verbs psicològics, d'enjudiciament...), que és un tipus de classificació molt intuïtiva, basada en el sentit comú, però que no sempre dóna compte dels fets de la llengua (Willems [12]). Altres vegades, el criteri prioritzat és totalment sintàctic (verbs amb complements predicatius). Un dels avantatges del treball de Levin [6], però, és que, a diferències d'altres obres, inclou una llista dels verbs de cada classe.

L'objectiu d'aquest estudi ha estat el d'aplicar els criteris de Levin [6] per definir una de les possibles classes verbals, ja que, com aquesta autora, considerem que el verb, d'una banda, és el nucli al voltant del qual s'organitza la sintaxi de la frase i, d'altra banda, és el que expressa les relacions en la semàntica d'aquesta; en conseqüència, i tenint en compte la idea que els verbs que tenen un significat proper participen en el mateix tipus de construccions, l'estudi d'ambdós aspectes hauria de donar llum de l'organització lingüística subjacent d'aquestes peces lèxiques.

A la pràctica, hem observat que certes diferències sintàctiques estan neutralitzades a nivell semàntic, és a dir, el comportament dels verbs que comparteixen uns determinats components de significat pot ser no totalment homogeni, ja que algunes peces lèxiques incorporen en el mot matisos del significat que en altres verbs s'expressen sintagmàticament (*lloar* vs. *considerar bo*). A més, és possible que uns verbs admetin un nombre d'alternances més elevat que d'altres. De fet, encara que Levin [6] considera teòricament que una classe semàntica ha de ser homogènia sintàcticament, com ja hem avançat, els resultats que obté en la seva anàlisi no donen compte d'aquest fet (subclassificacions internes).

Segons això, considerem que, si els membres d'una classe presenten només una alternança en comú, fins i tot amb algunes variants, el grup queda justificat des del punt de vista sintàctic. Ara bé, al costat d'aquest comportament sintàcticament compartit ha d'haver-hi també uns components de significat comuns a tots els membres del grup. Com hem pogut observar al llarg de la nostra exposició, ambdues circumstàncies conflueixen en la delimitació de la

classe dels verbs d'actitud.

Com s'ha observat en treballs anteriors del grup d'investigació, però, hi ha un tercer aspecte que permet definir una classe i que Levin [6] no té en compte: l'estructura esdevenimental. Així, com s'ha demostrat, en una mateixa classe no s'hi barregen estats i esdeveniments, encara que, com passa amb els verbs d'actitud, i en consonància amb el que hem vist en el component sintàctic, és possible que alguns verbs de la classe presentin certes diferències també en aquest àmbit.

A Verbs seleccionats

- 29. admetre, altificar, beneir, caracteritzar, celebrar, confessar, considerar, creure, definir, descriure, donarper, elogiar, enaltir, estimar, exalçar, imaginar, lloar, magnificar, pensar, pintar, qualificar, reconèixer, reputar, retratar, suposar, tenirper, titllar, tractar, trobar, valorar, veure,
- 31. admirar, adorar, afavorir, agradar, amar, anhelar, apreciar, atresorar, avorrir, beneficiar, cartenir, cobejar, compadir, considerar, delegar, deplorar, desconfiar, desdenyar, detestar, donar suport, encantar, envejar, enyorar, estarde, estimar, execrar, favorejar, guar, honrar, idealitzar, idolatrar, lamentar, menysprear, menystenir, odiar, plorar, plànyer, prear, preferir, regruar, respectar, ressentir, retre culte, reverir, sentir llàstima, suportar, tolerar, tresorejar, témer, valorar, venerar,
- 32. anhelar, cobejar, desitjar, enyorar, estar penjat, estimar, necessitar, sospirar, tenir set, trobar a faltar,
- 33. aclamar, agrair, alabar, alligonar, amonestar, aplaudir, apreciar, aprovar, arremetre, avergonyir, beneir, bescantar, blasmar, bonegar, brugolar, burlar-se, calumniar, castigar, celebrar, censurar, compensar, condemnar, criticar, denigrar, desdenyar, desfavorir, difamar, discriminar, disculpar, dispensar, donar l'enhonor, donar les gràcies, elogiar, encarir, encomiar, enjudiciar, escridassar, estimar, felicitar, honrar, impugnar, increpar, indultar, injuriar, insultar, lloar, malfamar, menysprear, menystenir, mofar-se, murmurar, objugar, panegiritzar, penalitzar, perdonar, perseguir, ponderar, posar en dubte, premiar, processar, rebutjar, recompensar, reconvenir, recriminar, remunerar, renyar, reparar, reprotjar, reprovar, reptar, rescabalar, retreure, ridiculitzar, riure's, sancionar, trobar defectes, victimitzar, vilipendiar, vilténir,

- 37. objectar, queixar-se, sermonejar.

Referències

- [1] CASTELLÓN, I. & MORANTE, R. & VÁZQUEZ, G. (1998). Los verbos de trayectoria. *Procesamiento del Lenguaje Natural 22*: (en premsa).
- [2] FERNÁNDEZ, A. & MARTÍ, M. A. & VÁZQUEZ, G. & MORANTE, R. (1998). Criterios de clasificación de las estructuras eventivas: el cambio y la transferencia. *XVI Congreso AEsLA*. Universidad de Logroño. (pendent de publicació).
- [3] FILLMORE, J. C. (1971). Verbs of judging: an exercise in semantic description. Fillmore & Langendoen, eds., *Studies in Linguistics Semantics*. Nova York: Holt, Rinehart and Winston. 272–289.
- [4] GRÀCIA, L. (1989). *La teoria temàtica*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- [5] HALE, K. & KEYSER, S. J. (1993). On argument structure and the lexical expression of syntactic relations. K. Hale & S. J. Keyser, eds., *The view from building 20: Essays in Linguistics in honor of Sylvian Bromberger*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- [6] LEVIN, B. (1993). *English Verb Classes and Alternations. A Preliminary Investigation*. Chicago & Londres: University of Chicago Press.
- [7] PARSONS, T. (1995). Thematic relations and arguments. *Linguistic Inquiry 26*: 635–662.
- [8] PESETSKY, D. (1990). *Experiencer Predicates and Universal Alignment Principal*. Massachusetts: MIT, ms.
- [9] PUSTEJOVSKY, J. (1995). *The Generative Lexicon*. Cambridge, Mass. & Londres: MIT Press.
- [10] RIGAU, G. (1990). Les propietats d'‘agradar’: estructura temàtica i comportament sintàctic. *Caplletra 8*: 7–19.
- [11] VÁZQUEZ, G. & FERNÁNDEZ, A. & MARTÍ, M. A. (1998). Predicates of change. (pendent d'acceptació).
- [12] WILLEMS, D. (1981). *Syntaxe, lexicque et sémantique. Les constructions verbales*. Gent.